

Smotra Dalmatinska

Dodatak „Objavitelju Dalmatinskomu“
(La Rassegna Dalmata)

Cijena je na godinu «Objavitelju Dalmatinskomu» i «Smotri Dalmatinskoj» za Austro-Ugarsku Kr. 12.—; samom «Objavitelju Dalmatinskomu» Kr. 6.—; samoj «Smotri Dalmatinskoj» Kr. 8.—; Na polugodište i na tri mjeseca plaća se surazmjerno. Pojedini brojevi stoje 10 para, a zastareni para 20.

Pitanja za predbroju, uz koja nema dotičnih svota, ne će se ni u kakav obzir uzeti; pitanja za uvršće, uz koja nema prilicne preplate, biti će povraćena. — Pretplate se šalju poštanskim nalogovima. — Rukopisi se ne vraćaju. — Neplaćena se pisma ne primaju. — Pisma i novce treba šaliti «Uredu Objavitelja Dalmatinskog u Zadru»

IZLAZI SRIJEDOM I SUBOTOM

† Veliki admiral Antun Haus.

BEČ, 8. Zapovjednik ratne mornarice veliki admiral Haus, koji je pred više dana obolio od upale pluća, umro je noćas u 1 s. i četvrt.

Umrije nam veliki admiral Haus! Crni ovaj glas dopade nas juče iznenada, kao grom iz vedra neba, i svakoga rodoljuba ražali i zabrine. Težak je to i pretežak gubitak za hrabru našu mornaricu, težak gubitak za cijelu našu Monarhiju a naosob za nas Dalmatince i primorce; a još teži što nas je zadesio usred ovog krijaškog rata, uprav u današnjim prilikama, koje velikoj nesreći što nas eto snagje, daju neki osobiti karakter i crnu žalost čine još crnijom.

Veliki admiral Haus bijaše uprav veliki admiral, kao vođa i stvoritelj, kao veliki učitelj cijeloj mornarici bojnoj primjerom i znanjem svojim. Čovjek neobično obdaren rijetkim prirodnim svojstvima, odlikovao se onim što najviše treba pravom admiralu: širokom i dubokom naobrazbom. Dužnost mu u službi bijaše svetinja, pravičnost u sudu vodilja. Nije razlikovao svoje časnike i vojnike ni po rodu, ni po krvi, ni po jeziku; razlikovao je samo prave mornare i vojnike od nevaljalih: otud onaj silni čar kojim je svakoga u našoj mornarici opčinjavao. Bio je pravi admiral, jer bijaše sam vojnik i mornar, te megu oficirima i mornarima svojim njegova je moralna snaga bila nadmoćna. On je za njih bio čovjek izvanredno, neizmerno učen, bistrovidan, nepogrešiv i nepobjedljiv: svi su ga obožavali, te su slijepim povjerenjem i tvrdim pouzdanjem vršili njegove neloze. Skoro nitko nije znao, koje će biti njegove taktične tajne, ali svi su oko njega bili tvrdo uvjereni da će njegova taktika nadladati vještinu kojeg bilo neprijateljskog admirala. Takav je admiral bio Haus!

Izgubiti takog admirala za jednu bojnu mornaricu gore je nego izgubiti najveće i najjače oklopnjače; jer moralna nadmoć takog čovjeka namiruje, u nekim granicama, materijalne nedostatke jedne flote; a najveća moralna nadmoć to je ona koju utjelovljuje admiral, kad je pravi admiral.

Mogao je Nelson pod Trafalgarom zametnuti bitku s neprijateljem brojem nadmoćnim, 24 proti 34, jer je bio Nelson. Mogao je Tegethoff pod Visom sa 7 oklopnjaca izaći u boj protiv 12 talijanskih oklopnjaca, jer je bio Tegethoff.

A veliki admiral Haus bio je takli čovjek za našu hrabru mornaricu; on je uživao ono isto odano pouzdanje časništva i vojske, koju je Tegethoff uživao, on je znao održati u njoj u životu svjež nastljivi Tegethoffov duh, vazda spreman na bitku i nebojazan, znao ju je pripremiti na velike podvige.

Rijetko će se desiti, da se u jednog jedinog čovjeka nagju sjedinjena sva ona svojstva, koja su od pravog značenja za vodstvo bojne mornarice jedne države, i to u takoj mjeri, kao što je bilo u velikog admirala Antuna Hausa.

A to se najbolje pokazalo u ovome ratu, u kojem su najsajjnije izbile na površinu njegove uzorito izvanredne sposobnosti. On je bio — po mnijenju najkompetentnijih stručnjaka — uprav kao stvoren za ovo mjesto.

Naše trgovačke škole.

Napisaoo prof. Juraj Guič.
(Nastavak.)

III.

Prava naučnoj osnovi, koja je izdana od ministarstva za bogošiovine i nastavu 17. svibnja 1910., naše dvorazredne trgovačke škole imaju tu svrhu, da onima, koji se kane posvetiti trgovačkom, ili drugom sličnom zvanju, poodađu temeljito strukovno znanje i dovoljnu mjeru općenite naobrazbe. Na temelju ovoga dijeli se obuka u ovim školama u dvije skupine; u prvu čisto stručnih trgovačkih predmeta i onu općenite naobrazbe.

Prvo skupini pripada trgovačka računica, dopisivanje sa poslovnim sastavcima, vogjenje knjiga i trgovačka znanost. U drugu pak skupinu spadaju jezici, zemljopis, prirodne nauke, poznavanje robe, kaligrafija i stenografija. Svi su ovi predmeti obvezatni, osim poznavanja robe, koje otpada u ženskim trgovačkim školama. Uz ove obvezatne predvija naučna osnova i nekoliko slobodnih predmeta, kao što je pisanje na stroju, pjevanje i gimnastika, a često i još po koji jezik.

Naučna osnova, odredjena za sve dvorazredne trgovačke škole u ovoj poli monarhije, vrijedi potpuno i za naše. Na poseban položaj naše kao primorske zemlje osnova se ne osvrće, a i ne može, pa je posao naših pokrajinskih nadzornih školskih

Imajući pred sobom skup neprijateljâ brojem puno moćnijih, radilo se u prvom redu ne toliko o taktičnoj koliko o strategijskoj vješтини: ne dati da neprijatelj flotu blokira, ne dati se nadvladati, izbjegavati sukobe dok su neprijateljske eskadre na okupu i jake, a ipak ne davati neprijatelju mira, koristiti se većom brzinom stanovitih lagja, a čuvajući čile i na broju svoje snage, priječiti neprijatelju svaki pokus iskrcavanja svaku akciju svaki napad na naše obale, a uz to zadati mu najsamljeli udarce. To je sve sjajnim uspjehom izveo svojom genijalnošću veliki admiral Haus.

A Dalmacija neće nikada zaboraviti da njegovom budnom oku i oštrom umu, njegovom neprestanoj neumornoj pažnji, njegovim mudrim odredbama duguje tako savršenu obranu, da se naš prekomorski neprijatelj i njegovi saveznici nijesu nikada za ovog rata usmijeli štogod ozbiljnije pokušati protiv naših obala, gdje je naš narod mogao mirno i bezbrižno živjeti.

Sva viteška djela, kojima se naša bojna mornarica proslavila dosada u ovom ratu, bijahu plod njegova genijalnog uma, duboke učenosti, marljivog i pomnog pripravljanja. Ako bacimo i letimične pogled na podvige naše bojne mornarice u ovom ratu, vidjet ćemo odmah, da svaka nosi pečat njegova velikog duha, koji je znao nadahnuti i časništvo i vojsku.

Austro-ugarska flota i ako brojem manja, znala je ne samo držati na pristojnoj udaljenosti puno moćnije ententne flote, već i u ofenzivi postignuti velikih uspjeha i pobijediti.

Tek što je rat s Italijom proglašen, izvrši naša mornarica divni udarac protiv istočne obale Jadrana. Dne 24 maja morao se talijanski razbijač torpeda «Turbine» predati; na 26 juna bi od naših podmornica uništena jedna talijanska podmornica, dne 5 jula jedan torpedni brod, 7 jula krstarica «Amalfi» od 10.000 tona, dne 18 jula, kao na slavu pomen-dana Visa, krstarica «Giuseppe Garibaldi» od 7350 tona, a na 6 augusta kod Delagruže jedna je od naših podmornica potopila talijansku ronilicu tipa «Nautilus».

Da 5 decembra kod sv. Ivana Meduanskog, na 20 decembra u Dračkoj luci, naša je mornarica imala divnih uspjeha. Pročišćenje Delagruže od Talijana, koji se bijahu tu ugnijezdili, sjajno saučestvovanje u osvojenju Lovčena, branjenje naše obale od protivnika, to su sve divne zasluge naše mornarice bojne. Često ponovljeni napadi naših omanjih jedinica po moru i smjeli zaletaji naših hidroplana na talijansku obalu, gdje bombama biju i ruše utvrđenja, lučke naprave, željezničke mostove, i siju strah i treset, to su uzoriti primjeri junačke srčanosti i odlučne tvrde volje, kojom se odlikuju časništvo i momčad naše mornarice. No nijesu ovo sva junaštva naše mornarice! I Francuzi i Englezi moradoše isklusiti, kakovim je odvahnim duhom zadvojena austrijsko-ugarska mornarica. Teško je oštećen francuski linijski brod «Jean Bart», potopljen «Leon Gambetta» i «Liverpool», zarobljena podmornica «Curie», uništena «Bermoulli», potopljene su podmornice «Fresnel», «Monge», «Foucault» i nekadruga tipa «Fourche», potopljene u Otrantskom prolazu engleske lagje stražarice «Astrum Spei», «Clavis» i druge tri, kod Drača francuski razbijač «Renaudin». Sjaj djela, izvršenoga pri tom od podmorskog broda «U XII», blistaće za vijekove u povijesti naše ratne mornarice.

Istina, imali smo i gubitaka; ali su i ti mali gubici slavom ovdjenani. «Zenta», stara, malena ratna lagja junački se ispred Bara borila sa jedanaest modernih ogromnih krstarica, a pucala je i

vlasti kao i sastavljača udžbenika, da taj položaj uzmu u obzir i prama njemu upotpune osnovu.

U našim su se trgovačkim školama u Dalmaciji do nečavno poučavala obvezatno tri jezika: hrvatski kao nastavni, talijanski, označen kao drugi zemaljski jezik i njemački kao strani. Neobvezatno se nije učio ni jedan jezik, kad se i tako imade jezik više nego što naučna osnova propisuje za ostale slične škole. Ali je u najnovije vrijeme nastala u pogledu talijanskoga jezika ta promjena, da je njegovo učenje postalo za buduće neobvezatno. Prama tomu ne bi ovaj jezik bio više smatran drugim zemaljskim pa bi dosljedno morala za naše škole uslijediti i nužna promjena u naučnoj osnovi. Zavisno od ovoga morali će se provesti i promjena u pogledu njemačkoga jezika, koji sada dobiva izgubljenju prednost i satove talijanskoga. Da ova promjena bude na korist olakoenja učenja jednoga i drugoga jezika, od srca će poželjeti svako, komu leži na srcu napredak trgovačkih škola i trgovačkog nam pomlatka. Temeljito poznavanje modernih jezika za svakoga je trgovca od velike nužde a za nas, koji smo na moru. Ono je još od mnogo veće važnosti i znamenitosti.

Naše trgovačke veze, koje već sada podržavamo sa zalegjem, ne mogu se potpuno zadovoljiti našim poznavanjem samoga materinskoga jezika, a one pak, koje smo imali sa prekomorskim zemljama i za koje ćemo morati uložiti što više mara, da

u času kada je tonula, pak je tijekom pokazala, da više od oklopa i više od veličine lagje vrijede srca ljudi, koji se nalaze na lagji i koji su spremni da žrtvuju krv i život za slavu, čast i opstanak domovine. Ispred Tsingtaua stara oklopna krstarica «Elisabeth» branila se od neizmerno brojem jačih neprijateljskih ogromnih lagja, pak kada se nije mogla više da opire, tada su momčad mogla doživjeti ponosnu propast lagje, sami potopivši je.

Osim male krstarice «Zenta» imali smo da požalimo i gubitak dviju ronilica «U 12» i «U 3», dvaju razarača i koje omanje štete u lagjama; doista mali gubitak naprama onim drugim država.

Donosno i s udivljenjem gledahu narodi naše monarhije na svoju junačku mornaricu, koja ima za geslo zapovijed Tegethoffa: «Moramo da pobijedimo!» Izvanredno oštar vojnički pogled velikog admirala Antuna Hausa i njegove sjajne sposobnosti kao pomorca, nijesu same uzrokom, da mu se bio osnovao i učvrstio dobar glas u našoj mornarici kao i kod onih u inozemstvu. On se znao uvijek isto tako vrlo dobro snaći u svim pomorsko-tehničkim predmetima, kao i na mjestu komande, a kao diplomat znao je tako vješto da vrši svoje zvanje kao malo tko. K tome pridolazi njegova velika društvena darovitost i sposobnost, da prikaže svoje misli riječju i pismom na način jasan kao zrcalo, i u vrlo savršenom obliku. On je bio u svakom smislu potpunim uzorom za naše mlagje pomorske časnike.

Ali kad bismo dospjeli da bismo htjeli izbrogiti sve vrline visokog pokojnika? I ako nas želja vuče da u potankom nabrojanju njegovih velikih i prelijekih vrlna tražimo kakvu god utjehu golemom gubitku red nam je ove tužne reke dokrajčiti.

Ime velikog admirala Hausa, njegov duh, njegova djela otašte utisnuti u umu i u srcu svih onih, koji su pod njim vjerovali, oni će kititi najljepše stranice u povijesti naše ratne mornarice za ovog svjetskog rata. Današnje pokoljenje naših viteških pomorskih časnika i mornara predati će potonjima svijetlu uspomenu velikog admirala Hausa, da se djelima njegovim osvjtljavaju, da se duhom njegovim nadahnjuju, da se imenom njegovim diče i ponose.

BEČ, 8. Večernje novine sa dirljivim riječima pišu, kako javnost duboko žali, što je preminuo veliki admiral Haus; u njemu je austro-ugarska ratna flota izgubila genijalnog vogju, koji je uživao ograničeno povjerenje i uvelike utjecao na znatno proširenje i povećanje bojne snage austro-ugarske mornarice. Novine opisuju njegove zasluge, otkad je počeo rat, za obranu naše obale, ističu uspiehe, što su se postigli, pod njegovom oduševljavajućom upravom, protiv velike premoći u Sredozemnom Moru; osobito pak spominju neočekivani napad na neprijateljsku obalu jutrom pošto je Italija navijestila rat, te kažu, da će se vojska združiti sa mornaricom i sa širokom javnošću u iskrenom učešću radi gubitka, što je bojna snaga Austrije Ugarske pretrpjela smrću velikog admirala Hausa.

O životu velikog admirala Hausa.

Antun Haus rodio se je 13 lipnja 1851 u Tolminu u Primorju, te, kad je svršio gimnazijalne nauke stupio je godine 1869 u ratnu mornaricu kao privremeni pomorski kadet. Tadanje prilike pomaknuće ne bijahu ni najmanje povoljne, tako da je tek godine 1882 postignuo čin poručnika broda linijaša. Kao takav bio je opredijeljen od

ih za buduće još više proširimo, nameću nam dužnost, da naučimo što više stranih jezika. Da ovo u prvom redu moraju biti talijanski i njemački, priznali će nam svako, komu su poznate trgovačke i gospodarske prilike naše zemlje. Da pako naučimo ova dva, za naš trgovački svijet vrlo važna jezika, omogućuje nam dvorazredna trgovačka škola, koja u svojoj naučnoj osnovi predvija, da naš mladić uzmagne uči u praksi sa više ili manje dobrim poznavanjem triju jezika. Od kolike je vrijednosti za trgovca ovo poznavanje i kako mu ono pomaže biti neodvisnim u njegovom zvanju, ne treba dokazivanja.

Koliko će pak biti temeljito ovo poznavanje jezika kod naših mladića, kad ostave dvorazrednu trgovačku školu, zavisit će od raznih okolnosti, a u prvom redu o spremi, radu i metodi učitelja. Radi toga, ako se igdje ima željeti pravog učitelja na pravom mjestu, to je učitelja modernih jezika na trgovačkim školama. Ko hoće da u ovim školama poučava žive jezike, mora u prvom redu dobro i u sve tačnije poznavati te jezike, a osobito im poslovni dio i svu im stručnu frazeologiju i terminologiju, u čemu se i nalazi jezgra jezičkoga znanja svakog poslovnog čovjeka. Ovakav učitelj filolog mora nadalje savršeno poznavati i nastavni jezik u svim njegovim gramatičnim i stilističnim tačinama te znati njime vladati isto onako kao i onim, koji mu je povjeren da poučava. Uz to on ne smije ni

godine 1886 do 1890 kao razredni časnik i učitelj za oceanografiju na č. i. kr. pomorskoj akademiji na Rijeci, te je znao da živahnošću svog predavanja na vrlo zanimiv način prikaže svoj predmet, koji je po sebi vrlo suhoparan. On je takogjer postavio naukovnu knjigu za oceanografiju i fiziografiju mora, koja je radi sjajnog stila i plastičnog načina pokazivanja, našla mnogobrojnih čitatelja i izmeggju onih, koji ne bijahu zvanjem pozvani da se bave ovim predmetom.

Baš je neobična bila njegova nadarenost u poznavanju jezika. Što je on lako govorio i pisao njemački, engleski, francuski i talijanski, nije baš ništa osobita kod pomorskog časnika; ali je on vladao osim toga španjolskim, portugalskim, slovenskim, hrvatskim i magjarskim jezikom.

Godine 1894 bio je pomaknut na čast korvetnog kapetana, godine 1897 na fregatnog kapetana i 1901 na kapetana broda linijaša. Kao časnik pomorskog štaba imao je za dvije godine zapovijedanje torpednog školskog broda, a onda je zapovijedao brodom D. Vel. «Dunavom» koji je plovio u najudaljenije krajeve.

Nemiri, koji bijahu nastali u istočnoj Aziji radi bokserskog ustanka bijahu ga odveli u Kinu, gdje je bio prekrčan na brod D. Vel. «Carica i Kraljica Marija Tereza» te bijaše kao zapovjednik ove krstarice istodobno najstariji po redu zapovjednik brodovlja u kineskim vodama. U priznanje njegova odličnog službovanja, kao zapovjednik broda bio je godine 1902 odlikovan redom željezne krune drugog razreda, a iste godine bio je imenovan predstojnikom presidijalnog ureda, na kojem je položaju bio pomaknut na podadmirala; a kad je bio dignut s ovog mjesta bio mu je podijeljen viteški krst Leopoldova reda. Zatim je bio imenovan zapovjednikom eskadre u pričuvi, a u ljetu 1906 zapovjednikom drugog odjela pojačane eskadre, a pri tome mu se više puta pružila prigoda da pokaže kod velikih vježaba ne samo svoje odlično vojničko i pomorsko znanje, već i svoje velike strateške i taktičke sposobnosti.

Kod svih velikih pomorskih vježaba, kojima je u svoje doba učestvovao ili kao poglavica kojeg odjela ili zapovjednik koje stranke, uvijek mu je pošlo za rukom, da taktički izvostji pobjedu, i ako je u svim prilikama zapovijedao slabijim i sporijim bojnim silama. A pri tome bijahu njegovi protivnici isto tako vrlo vrijedni ljudi.

Evo jednog od mnogih primjera: Eskadra pričuve, koja se sastojala od tri branitelja primorja razreda «Monarch» nalazila se u luci Medolina. Bijaše joj pridodano više torpednih brodova. Podadmiralu Hausu bijaše palo u dio, da prodre kroz dijelove, koje mornarica držaše zapremjenjima, i da se spoji s brodovljem, za koje se je držalo da se nalazi u luci Dulja. Neprestano za vrijeme noći krstahu kod ulaza u luku mnogobrojni torpedni brodovi protivne stranke. Izgledalo je nemoguće, da netko prodre kroz brodovlje na okupu, a da ne bude opažen. Admiral Haus znao je za neki put. Naredio je, da se više reflektora svojih brodova postavi na kopno, postavio je neke od svojih torpednih brodova u blizinu reflektora i poslušio se je dinamskim strojevima ovih brodova za promet projektorâ. Svake noći je naregijvao da se rasvjetljuje ulaz u luku s onim reflektorima, koji bijahu ostali na brodovima, da uzmagne pronaći protivničke torpedne brodove. Za koje doba bi se prekinulo to rasvjetljivanje i preuzelo bi se rasvjetljivanje ulaza u luku pomoću reflektora, koji bijahu smješteni na kopno. Jedne noći naredio je, da brodovi budu pripralni na moru i preuzeo

časak smetnuti s uma, da mu je za postignuće svrhe njegove obuke pođan veoma kratki rok pa ne će se nikada gubiti u filološke niti u gramatičke suvišne sitnice. Kao pedagog i filolog znati će za svoje poučavanje izabrati, što je najnužnije da znae onaj, od kojega ni sama naučna osnova ne traži nego: — prilicno poznavanje nauke o oblicima i računici; razumijevanje lakših štiva i ponešto vještine u usmenom izražavanju, a u pismenom pak sposobnost sastavljati običnija trgovačka pisma i sastavke, koji su nužni u trgovini robom.

U koliko se pak tiče učenja slownice ista naučna osnova propisuje, da kao izlazna tačka za poučavanje slowničkih pravila, ima da služi štivo. U ovomu se dakle nalazi jasna uputa za filologa, koji bi se mogao zaboraviti i mrtvim gramatičkim pravilima i sitnicama priječiti razvoj života jezika. Znati prama ovomu izabrati dobro štivo, na temelju kojega će učenik trgovačke škole moći naučiti, što mu je najpotrebitije iz gramatike, stoji do pedagoško-bidaktične spreme, oštroumnoga shvaćanja i dobrog poznavanja jezika dotičnoga nastavnika. Je li on pri ovomu izboru bio sretno ruke i je li pri konversacionim vježbama sa svojim učenicima znao uvijek ostati u granicama poslovnog govora i običnih trgovačkih misli i pojmova, uspjeh mu zastalno ne će pomanjkati. Buđe li nadalje posvećivao nužnu pažnju pripravljanju zgođnih vježbi za trgovačke listove i ostale poslovne sastavke te pri ovom

je da izagje iz luke, i to pokrivenim svjetilkama. Oni reflektori, koji se nalazahu na kopnu rasvijetljivali su za vrijeme ovog dogadjaja, ali su pozorno izbjegavali vlastite brodove, tako da su oni torpedni brodovi mornarice zaposjednuća morali misliti, da se mornarica nalazi usidrena te traži baš njih svojim projektorima. Međutim je pošlo za rukom brodovima, da se provuku neopaženi. Poslije toga je Haus navalio na jedan dio brodovlja zaposjednuća, kome se je on baš nenadano mogao približiti do male daljine i tako je došao sasvim miran u pulsku luku. On bijaše na vrlo sjajan i neočekivan način zadovoljio svom zadatku, tim više što razmjere snaga obiju stranaka bijaše za njega vrlo nepovoljnim.

Moglo bi se navesti još mnogo primjera za njegovu izvanrednu nadarenost i spretnost kao vojge brodovlja, ali ostanimo samo pri onome, što je ovjige gore spomenuto.

Njegove izvanredne sposobnosti podale su priliku upravi mornarice, da pošalje admirala Hausa godine 1907 kao odaslanika na drugi sastanak o miru u Haag, koji je držao svoje sjednice od svibnja do listopada te godine. Tu je Haus pokazao svoju veliku diplomatsku spretnost. Malo poslije svog povratka bio je odlikovan zvijezdom velikog krsta Reda Franje Josipa. Zatim je sve do studenoga 1908 godine bio na mjesto adlatusa lučkog admirala i od tog doba zapovijedao je do prosinca 1910, eskadrom, koju je vodio velikom vještinom. 1 studenoga iste godine bio je promaknut na podadmirala, te je bio imenovan predsjednikom pomorskog tehničkog odbora, gdje je djelovao na vrlo odličan način. U ljetu godine 1911 vodio je ponovno pojačanu eskadru, a onda se povratio na svoje mjesto u pomorsko-tehnički odbor, gdje je ostao do srpnja 1912. Na 11. tog mjeseca bio je imenovan c. i kr. nadzornikom brodovlja, a to je mjesto zadržao sve do svog imenovanja zapovjednikom mornarice. Na 2 maja 1913 imenovan je admiralom, a lanijske godine maja mjeseca velikim admiralom.

Nakon prekida diplomatskih odnosa izmeđju Amerike i Njemačke.

LONDON, 7. Kako Agencija Havas javlja, njemački poklisar i osoblje poklisarstva, pak svi njemački konzuli u Sjedinjenim Državama krenuše u ponedjeljak preko Danske kući.

WASHINGTON, 8. Senat je potvrdio sa 78 protiv 5 glasova prekidanje diplomatskih odnosa sa Njemačkom.

Švajcarska preduzela zastupanje njemačkih interesa u Sjedinjenim Državama i u Francuskoj.

RIM, 9. Švajcarska telefonska agencija javlja: Švajcarska se primila zastupanja njemačkih interesa u Francuskoj.

BERN, 8. Na molbu njemačke vlade, švajcarska je vlada preuzela zastupanje njemačkih interesa u Sjedinjenim Državama.

Vojne pripreme Sjedinjenih Država.

WASHINGTON, 6. (Reuter). Ratni je tajnik naredio, da se moraju nabaviti sve zalihice do granice dozvoljenih kredita. Sve su bezične stanice pod vojničkom cenzurom. Parlament skoro svih država u zemlji odlučio se podupirati Wilsona. Nastavljaju se sistematski radnje, što su nužne, da zemlja bude pripremljena na svaku eventualnost. Dvoredni odbor Zastupničke Kuće za mornarice poslove prikazao je neke prijedloge k ratnom proračunu, kojima se vlada ovlašćuje, da za brzu dobavu lagja, podmornica i razbijača, izda 3 postotnih obveznica otkupljivih u 5 godina. U isto se vrijeme traži, da Wilson može zatražiti lagja, strojeva i radnika.

BERLIN, 9. Do engleskim vijestima, Sjedinjene su Države prihvatile mnogobrojnih ratnih mjera, među tima zakonsku osnovu o većoj vlasti naprama inostranim nagovaračima i špijunima, pak osnovu kojom se vlada ovlašćuje, da nabavi lagje što se nalaze u američkim lukama, napokon osnovu kojom se odobravaju troškovi za mitraljeze, zračne obrambene topove i municiju te za naoružanje trgovačkih lagja i njihovo opskrbljivanje municijom.

Propaganda protiv rata u Americi. AMSTERDAM, 9. «Allgemeen Handelsblad» doznaje preko Londona iz New-Yorka, da je u Sjedinjenim Državama otpočela velika propaganda protiv rata.

BERLIN, 8. Do vijestima što su amo stigle, južne američke države neće da se pridruže Wilsonovu koraku, one će se valjda zadovoljiti prosvjedom protiv njemačke izjave o blokadi.

vježbanju nastojao, da neki izrazi ugju, što ono se veli, u krv njegovim učenicima, postignuti će lako sve, što od njega zahtijeva naučna osnova, ma koliko bilo kratko vrijeme, koje mu propisuje.

Dok na ovaj način budu poučavali u našim dvorazrednim trgovačkim školama talijanski i njemački jezik svijesni i vrsni učitelji filolozi, mi možemo biti mirni glede uspjeha. Naši će trgovački mladići u dvije, odnosno u tri godine sa pripravnim tečajem, naučiti u ovim školama toliko talijanskoga i njemačkoga, tih za trgovinu nam najpotrebitijih jezika, da će se moći veoma dobro pomoći, kad iza doorsenih nauka započnu svoju trgovačku praksu.

Što se pak tiče hrvatskoga kao nastavnoga jezika, naučna osnova propisuje mnogo više nego za strane jezike; ali se kroz dvije godine može sve postići, tako da naši absolventi, marljivji i redovitiji pohagijači škole, ostavljaju ovu u potpunosti svijesti, da poznaju svoj jezik u govoru i pismu, i da su upućeni u glavne književne i kulturne pojave svojega naroda te da su u stanju sastaviti bilo koje trgovačko pismo, gramatički i stilistički ispravno.

Budući pak da se nastavni jezik mora smatrati jakom potporom za uspjeh u ostalim naučima, mora se učitelj nastavnog jezika obazirati i na druge predmete, te pri tome osobito paziti na čistoću poslovnoga govora i stila, ostanjujući suvišne i nezgrapne tugje izraze i riječi, izmijenjujući ih sa prikladnim domaćim, u koliko ih već imamo.

Neuspjeh Wilsonove poruke neutralnim vlastima.

BEČ, 8. Večernje novine konstatuju složno i sa velikim zadovoljstvom, što su evropske neutralne države jasno objasnile Dvoredniku Sjedinjenih država, da uza sve poštovanje prema silnoj vlasti, kojom ga je njegova velika zemlja snabdijela, njegove želje ne mogu da budu njihove, već da one sebi pridržavaju da o svojoj politici i sudbini odlučuju slobodno i nezavisno.

KOPENHAGEN, 7. Wilsonova nota neutralnim državama prešana je jučer u isto vrijeme u Kopenhagenu, Stockholmu i Christianiji. Iz dobrog se izvora zna, da će se u odgovoru danske vlade na Wilsonovu notu isticati, kako je položaj Amerike različit od položaja Danske, radi čega nije moguće nikakvo isprebijavanje.

CHRISTIANIA, 8. Norveška je vlada odgovorila na Wilsonovu notu, da ona ne misli da se može pridružiti predsjednikovu koraku, te je dodala, da sada tri sjeverne države pregovaraju u Stockholmu o stajalištu, što će zauzeti, na osnovu međunarodnog prava, naprama izjavi Njemačke.

MADRID, 8. Do «Correspondencia de Espana» u odgovoru će se Španjolska na Wilsonovu notu naglasiti, da će se Španjolska i unaprijed držati najjalnije neutralnosti.

STOCKHOLM, 8. Agencija Swenska javlja: Ministarsko je vijeće odlučilo da se ne povede za korakom Sjedinjenih država.

KOPENHAGEN, 8. «Politiken» piše, da je ministar izvanjskih posala izjavio američkom poslaniku, da se vlada ne slaže sa Wilsonovim mišljenjem, da bi se pridruženjem njegovoj politici rat prije dokončao.

HAAG, 8. Korrespondenz-Bureau javlja: Na Wilsonov poziv da se pridruže koraku Sjedinjenih država, ministar je izvanjskih posala odgovorio: Nizozemska nema zadržati da udari istim putem kojim su udarile Sjedinjene države, jer da držanje Sjedinjenih država, koje je u opreci sa držanjem Nizozemske, nije drugo nego posljedica poznatih nekadašnjih pregovora izmeđju Washingtona i Berlina.

Prijetolna besjeda u Engleskom parlamentu.

LONDON, 8. U prijetolnoj besjedi prigodom otvorenja Parlamenta naglašava se, da Engleska i njeni saveznici ostaju pri svojoj odluci da prođu sa svojim zahtjevima upogled naknade i zadovoljštine za sadašnjost a jamstva za budućnost. Drijetne daljim zločinima protiv međunarodnog prava služiće samo za to, da se odlučnost očelici.

Nota centralnih Vlasti i Španjolska.

MADRID, 7. Nota centralnih Vlasti upogled proštrnog podmorničkog ratovanja pobudila je strašnu senzaciju. Odmah se sazvalo ministarsko vijeće, u kojemu se protestovalo protiv mjera srednjih vlasti. Kralj se je povratio sa lova u Andaluziji u Madrid. Ministar je predsjednik izjavio: Obe su španjolske komore u teškoj neprilici poradi srednjih vlasti. Izrazio je pak nadu, da će se stvar povoljno riješiti. Ministar izvanjskih posala imao je konferenciju sa predstavnicima sviju neutralnih država.

Promjene u zapovjedništvu talijanske bojne mornarice.

LUGANO, 8. Uslijed raznih nepovoljnih dogadjaja, bilo je ličnih promjena u vrhovnom zapovjedništvu u admiralomskom štabu. Agencija Stefani javlja: Vojvodu Abručkog zamjenjuje, na molbu što je prikazao radi zdravlja, podadmiral Tahon de Revel, koji će u isto vrijeme preuzeti sa mjestom višeg zapovjednika pomorskih bojnih snaga, i mjesto poglavice admiralnog štaba, koje je dosad zauzimao ministar mornarice podadmiral Corsi.

U ugarskoj zastupničkoj kući.

BUDIMPEŠTA, 9. Zastupnička je kuća primila u drugom čitanju osnovu o časčenju uspomene junaka, a odbila je sa 122 protiv 75 glasova prijedlog Rakovskoga, da se udijeli aktivno izborno pravo vojnicima, počevši od njihove 20. godine, i to pošto se ministar predsjednik izjavio protiv prijedloga.

Pijanica puca iz revolvera u dvoranu Zastupničke Kuće.

BUDIMPEŠTA, 7. Za današnje sjednice Zastupničke Kuće neko je ispalo sa druge galerije tri hica iz revolvera u dvoranu, ne pogodišni nikoga. Ta je osoba uapšena. Radi se o nekome husarskom korporalu, po imenu Pazfalvy, koji je poznati pijanica. On je na preslušaju rekao, da ne zna zašto je pucao; nije nikoga htio pogoditi; pucao je onako da puca.

BUDIMPEŠTA, 7. Dok se s galerije pucalo, zastupnici nijesu izgubili hladnokrvnost, te su od-

Na učitelja nastavnoga jezika spada nadalje i veći dio zadaće u pogledu opće naobrazbe učenika trgovačkih škola, pa će se savjestan učitelj pobrinuti, da im pomoću dobro odabranog štiva i stvarnih, lako shvatljivih razgovora, proširi znanje iz svih grana; da im oplemeni srce primjerima iz života, u prvom redu, poslovnoga svijeta, i da im bude i jača domovinsku svijest, podiže im stališki ponos i osvjetljuje im dužnost odgovornosti, pravice i poštenja.

Da učitelj što lakše dogje do ovog uspjeha, morat će mu se što prije podati što bolje čitanke, jer one koje su u porabi u našim trgovačkim školama, ne odgovaraju ni zahtjevima naučne osnove ni potrebama trgovačkoga nam svijeta. Čitanke naprotiv, koje se upotrebljavaju u trgovačkim školama u Hrvatskoj, takove su, da ne bismo mogli boljih tražiti ni za naše. One bi nam čitanke veoma dobro došle, pa bi nas tako u pogledu hrvatskoga jezika naučna osnova potpuno zaovoljavala.

Što se tiče pouke u zemljopisu naučna osnova predviđa sve, što je nužno, da znađe učenik dvorazrednih škola. Poželjno bi jedino bilo, da se došadanji talijanski i zastarjeli uožbenik zamijeni boljim. Za to bi najbolje poslužila «Gospodarska geografija» prof. F. Lukasa.

(Slijedi.)

mah zatim nastavili raspravu. Krivac je služio u eskadronu Kolomana Tisze, koji se sjetio, da je to bio vazda ljuti pijanica; bio je pijan i danas kad je ono pucao.

RAT.

Telegraphen-Korrespondenz-Bureau.

Izvjestaji austr. ugarskog i njemačkog glavnog stana od 7. i 8. februara nalaze se u «Objavitelju Dalmatinskomu».

Izvjestaji turskog glavnog stana.

CARIGRAD, 8. Glavni stan javlja, 7. februara. Ni na kojoj fronti nije bilo važnih dogadjaja.

Izvjestaji bugarskog glavnog stana.

SOFIJA, 7. Izvještaj generalnog štaba, 6. februara:

Mačedonska fronta:

Rijetka artiljerijska vatra i paljba izmeđju pomaknutih odjeljaka. Neprijateljski odjelci, koji su jugo-zapadno od Serresa nastojali da se primaknu, protjerani su vatrom.

Rumunjska fronta:

Ništa osobito.

SOFIJA, 8. Izvještaj generalnog štaba, 7. februara.

Mačedonska fronta:

Neprijatelj je tukao artiljerijom i minkom vatrom pozicije u obluku Cerne. Neprijateljska pješadija, koja je kušala da zakroči prema mjestu Dalmišu, uzbijena je sasvim i sa osjetljivim gubicima. Neprijateljski se hidroplan srušio u more kod mjesta Kale-Ciflika (zaliv Lefterski), pogogjen našom mitralješkom vatrom.

Rumunjska fronta:

Mirovanje.

Napad engleskih letjelica na Bruges.

BERLIN, 8. Wolff-Bureau, 7. februara na večer: Na svim frontama samo umjerena borbeno djelatnost.

Za napada engleskih letjelica na Bruges tri su pogagjanja zatekla školu, u kojoj su pale žrtvom jedna žena i 16 djece. Vojničke štete nije bilo.

Potopljene lagje.

BERLIN, 9. Dodmornica na povratku potopila je u Atlantskom Oceanu 10 lagja sa ukupnih 19.000 tona; osim toga potopljeni su u Sjevernom Moru nepoznat engleski parni brod od 3000 tona, engleski ribarski parni brodovi «Schannock» i «Thirle», jedan engleski i jedan francuski ribarski kuter.

CHRISTIANIA, 8. Spašeni su norveškog parnog broda «Argo», koji je dana 28. januara, na dan puta od Hulla udario o minu, pričaju, da je tog istog jutra na tom istome mjestu skočilo u zrak šest engleskih parnih brodova; mine su valjda njemačke bile, a položene po noći prije toga dana.

LUGANO, 8. «Corriere della Sera» javlja iz Londona, da su dana 6. februara potopljene svega 52.000 tona trgovačkih lagja.

DALMATINSKE VIJESTI

Zalovanje prigodom smrti velikog admirala Hausa.

Zalovanje u Flote Pola.

Duboko razalošćen zbog teškog gubitka što je naša ratna mornarica pretrpjela smrću N. P. velezaslužnog Velikog Admirala Hausa, molim Vas da izvolite primiti najsrusnije žalovanje moje i cijele zemlje Dalmacije.

Preuzvišenom Podadmiralu Kaileru Pomorski odsjek Beč.

Prigodom teškog gubitka što je naša ratna mornarica pretrpjela smrću svoga velezaslužnog Zapovjednika N. P. Velikog Admirala Hausa, molim Vas da izvolite primiti osjećaje najdužbljeg sažaljenja, u ime moje i zemlje Dalmacije.

Attems Namjesnik.

Pa to su stigli N. P. gosp. Namjesniku ovi odgovori: Preuzvišenom Namjesniku grofu Attems u Zadar.

Na toplim izrazima saučesća prigodom gubitka našeg nezaboravnog vojge zahvaljujem Vašoj Preuzvišenosti i Dalmaciji najvrucije u ime flote.

Podadmiral Njegovan.

Beč, 9. Molim Vašu Preuzvišenost u ime c. i k. ratne mornarice da primi duboku zahvalnost na toplom saučesću, koje je Vaša Preuzvišenost izvoljela iskazati i u ime Dalmacije, čijoj je zaštiti, u ovo ozbiljno doba, pokojni veliki admiral bio posvetio sa svim svojim srcem svu svoju snagu.

Podadmiral Kailer.

N. P. gosp. Namjesnik grof Attems

krenuo je danas na podne put srednje Dalmacije.

Odlikovanja i imenovanja.

BEČ, 10. «Wiener Zeitung» javlja: Cesar je udijelio dvorskome savjetniku, višem državnom odvjetniku u Zadrju Franju Rubellu pl. Sturmfeistskom, viteški krst Leopoldova Reda, oprostivši mu određen birfe; prvom državnom odvjetniku u Spljetu Matiji Maroli pl. Peceničkom naziv i karakter dvorskog savjetnika, oprostivši mu pristojbe.

Njegovo je Veličanstvo imenovalo dekana stolnog kapitola u Zadrju Angeli Piasevoli, protosingla i rektora grčko-istočnog bogoslovskog zavoda u Zadrju Jeroteja Cvijetića, upravitelja državne gimnazije sa talijanskim nastavnim jezikom u Zadrju Jurja Lušića i profesora i interimitističkog upravitelja preparandija u Arbanasima školskog savjetnika Augustina Grgića članovima Pokrajinskog Školskog Vijeća dalmatinskog za naredno šestogodište.

N. P. Namjesnik grof Attems počasni

gragjanin Grude.

Općinsko Vijeće u Grudi imenovalo je Dj. P. gosp. Namjesnika grofa Attems počasnim gragjaninom:

Imenovanje mu je sinoć saopćeno ovim telegramom:

Njegovoj Preuzvišenosti

gospodinu Mariju grofu Attems, Namjesniku, Zadar. Ugodna mi je čast priopćiti, da je Vaša Preuzvišenost danas u izvanrednoj sjednici općinskog vijeća bila s velikim oduševljenjem imenovana počasnim gragjaninom ove općine.

Načelnik Magud.

Prigodom poklonstvene deputacije gospodar. Korporacija.

Prigodom poklonstvene deputacije, ođaslane sa strane gospodarskih korporacija, uđruženih u t. zv. predsjedničkoj konferenciji, Njegovo Veličanstvo uđostojilo se je upravitelja na predsjednika Zemaljskog Gospodarskog Vijeća Kraljevine Dalmacije, gospodina Huberta kneza Borelli Vranskoga slijedeća pitanja:

Njegovo Veličanstvo pitalo je: Koliko je trajalo putovanje?

Ođgovor: Tri dana.

Njegovo Veličanstvo pitalo je: Kako je bilo putovanje?

Ođgovor: Putovanje bilo dobro, ali je na moru bilo ružno vrijeme.

Njegovo Veličanstvo pitalo je: Otkle Vam stara ratna medalja?

Ođgovor: Dobio sam je prigodom okupacije Bosne.

Njegovo Veličanstvo pitalo je: Kakva je bila jematva u Dalmaciji?

Ođgovor: Ispala je prilično dobro.

Njegovo Veličanstvo pitalo je: Kako je ispala berba maslina u Dalmaciji?

Ođgovor: Imali smo srednju berbu.

Njegovo Veličanstvo pitalo je: Kako je sa aprovizacijom Dalmacije.

Ođgovor: Nađam se, da će aprovizacija biti bolje, ali to ovisi o zgotovljenju željezničke linije. Like, pošto inače ne bismo imali nikakve sveze s drugim prugama.

Njegovo Veličanstvo ođgovorilo je: Već će bit. Dalmatinci su se ponijeli sasvim lijepo, sasvim rodoljubno, ja sam s njima sasvim zađovoljan; veselime što to mogu kazati lijepo!

Njegovo Veličanstvo se je milostivo uđaljilo.

Obrana proti aeroplanima.

Kotarsko poglavarstvo u Zadrju izdalo je ovu obznanu:

Iskustva sabrana na vojnim frontama dođkazala su, da kad se civilno pućanstvo, prigodom neprijateljskog zračnog napada drži dolje naznaćenih pravila, uspjeh tih napada bude ili sasvim osuđećen ili barem ogranićen na najmanju štetu.

Slijedeća se pravila ovim donose do javnog znanja ne, jer bi valjdo ostojala bliza pogibelj zračnog napadaja već samo za to, da se u ovom području u slučaju potrebe izraze koristi pređspomenutog iskustva te da time pućanstvo bude zaštićeno proti eventualnostima.

A. Na znak alarma u slučaju približavanja neprijateljskog letioca koji će se dati zvonjenjem velikog zvona stolne crkve trajanjem jednog časa, treba: 1. Izbjegavati svako sakupljanje osoba bilo, u crkvama, bilo na trgovima i pazarima, pri ophodima, u konobama i t. d.

2. Tražiti zaštitu u nižim spratovima kuća a svakako se ne približavati prozorima.

Koćije i konje koji se nalaze na otvorenom svratiti pod prvi bliži prag.

3. Gasiti svjetlost.

4. Ođteretiti (otпустiti tlak) u plinovodima i sibiratima plinova stlaćenih na visoku snagu.

Obustaviti kruženje električne struje u dotičnim vodima.

5. Uredbe za spasavanje izvadjati jedva iza kako je već dan znak «pogibelj nestalo».

6. Bombe koje nijesu eksploirale treba ostaviti gdje se nagju, ne valja ih ticati a mora se to prijaviti najbližjoj vojničkoj postaji.

7. Kao pripreme k ovim mjerama može politkot vlast da u đogovoru sa vojničkom vlasti na shodan način već unaprijed raspoloži osiguranje pojedinih objekata proti zračnim napadajima.

B. Pogibelj nestalo bit će oznaćen za jedan časak trajajućim zvonjenjem malog zvona stolne crkve.

O bijegu zarobljenika.

Kotarsko poglavarstvo u Zadrju izdalo je ovu obznanu:

Po raznim se znakovima đade zaključiti da se u inozemstvu razvijaju živa djelatnost kako bi se potaklo na bijeg ratne zarobljenike koji su u našoj vlasti.

Budući da je sa bijegom ratnih zarobljenika skopćana znatna pogibelj i velika šteta za našu vojsku, pozivlje se pućanstvo da pripomaže osuđećenju bijega ratnih zarobljenika, prijavom svih sumnjivih osoba i sumnjivih zgođa kao i zaustavljanjem osoba za koje sumnja da bi mogle biti pobjegli ratni zarobljenici.

Ko nasuprot olakša bijeg ratnih zarobljenika ili propusti da takav bijeg zapriječi ili prijavi, kriv je zločinom proti ratnoj sili države te će biti po vojničkim sudovima strogo kažnjen. Prama istaknutom opinione se pućanstvo da pobjegle ratne zarobljenike niti primi u kuću niti im hranom, oznakom puta, đarivanjem ili ustupom ođijela ili na bilo koji drugi način olakša bijeg.

Budući da se pobjegli ratni zarobljenici često služe gragjanskom ođijela, preporuča se svakom gragjaninu najveća opreznost u dođicaju sa stranim osobama e da se ne izloži teškim zakonskim posljedicama.

Norme pel caso di attacchi aerei.

Il Capitanato distrettuale di Zara ha emanato la seguente Notificazione:

Le esperienze fatte sui fronti della guerra hanno dimostrato, che la popolazione civile, quando in occasione degli attacchi aerei nemici si tiene alle disposizioni sottoindicate, l'effetto di questi attacchi viene o pienamente sventato o diminuito al più piccolo danno.

Le seguenti norme si portano a pubblica notizia, non perchè presumibilmente esista il pericolo prossimo di un attacco aereo, bensì perchè anche in questo territorio pel caso di bisogno si applichino le utilità dell'accennata esperienza e con ciò venga

la popolazione

A. Al del velivolo

campana gr

nuto, si de

1. Evit

chiese, sull

in cantine

2. Cer

e non avve

Le can

perto sono

3. Spe

4. Sca

alta forza

Ferm

rispettive

5. Le

appena qu

passato»

6. Le l

ove furono

alla pross

7. Co

l'autorità

modo oppo

razione dei

B. Pe

della camp

circa un m

Il gio

cale Corte

in confront

canico, d'a

Presi

nić; l'accus

di Stato d

parte civili

Alber

l'ottobre 1

meccanico

vim tele-
ku, Zadar.
Vaša Pre-
općinskog
ovana po-
Magud.
ospodar.
odaslane
nih u t. zv.
nstvo udo-
emaljskog
je, gospo-
jedea pi-
to je tra-
ko je bilo
e na moru
Vam stara
okupacije
va je bila
je ispala
ko je s
vizacija i
ničke linij
ve sveze
Već će bit.
sasvim ro-
ni; veseli
o udaljic-
alo je ov
dokazala
nen neprij-
enih prau-
jećen ili
do javnog
a pogibelj
e in ovom
predspo-
buđe za-
blizavanja
jenjem ve-
asa, treba:
ba bilo, u
ophodima,
na kuća a
otvorenom
odima i sa-
u.
i dotičnim
jedva iza
ba ostaviti
e to prij-
nože polit.
vlasti na
osiguranje
ma.
za jedan
na stolne
alo je ovu
ičiti da se
bi se po-
u našoj
robjenika
našu voj-
osujećenju
sumnjivih
jem osoba
ratni za-
robjenika
javni, kriv
ti po voj-
staknutom
zaroblje-
oznakom
a bilo koji
nici često
e svakom
a stranim
skim po-
rei.
a emanato
rra hanno
do in oc-
e alle dis-
i attacchi
o al più
blica no-
il pericolo
hè anche
applichino
cio venga

la popolazione assicurata contro tutte le eventualità.
A. Al segno d'allarme nel caso dell'avvicinarsi del velivolo nemico, che verrà dato col suono della campana grande del Duomo durante circa un minuto, si deve:

1. Evitare ogni assembramento di persone nelle chiese, sulle piazze e mercati, nelle processioni ed in cantine etc.
  2. Cercare riparo nei piani inferiori della casa e non avvicinarsi alle finestre.
  3. Spegnere la luce.
  4. Scacciare la pressione del gas oppressa ad alta forza nelle condutture e serbatoi di gas.
  5. Fermare la circolazione della corrente nelle rispettive condutture.
  6. Le disposizioni per il salvataggio eseguire appena quando è stato dato il segno «pericolo passato».
  7. Le bombe che non esplosero, lasciare al posto, ove furono trovate, non toccarle bensì annunciare alla prossima stazione militare.
  8. Come preparazione a queste misure può l'autorità politica d'accordo con quella militare in modo opportuno già prima disporre per l'assicurazione dei singoli oggetti contro gli attacchi aerei.
- B. Pericolo passato verrà segnato col suono della campana piccola del campanile del Duomo per circa un minuto.

Per crimine di furto.

Il giorno 7 m. c. venne tenuto presso la locale Corte eccezionale di giustizia il dibattimento in confronto di Alberto Michelanz da Fiume, meccanico, d'anni 42, cattolico, ammogliato con prole. Presiedeva il dibattimento il presidente Bojanić; l'accusa era sostenuta dal sostituto procuratore di Stato dr. Ivić, difensore l'avvocato Polli e per la parte civile il dr. Lovrić.

Alberto Michelanz è accusato di avere dall'ottobre 1915 fino al 31 luglio 1916 in qualità di meccanico della fabbrica di N. Dettoni in Zara tolto dalla stessa vari oggetti del complessivo valore di cor. 1570; in agosto dell'anno 1916, tolto a Simeone Stipanovich in Zara 3 camere d'aria d'automobile e un mantello di gomma del valore di corone 600; durante la seconda metà del 1916 in qualità di direttore tecnico della Società «Autobus» di Zara esportato dai locali di detta società le gomme d'automobile del complessivo valore di cor. 1200, più un quantitativo d'olio ed altri oggetti di macchina del valore di cor. 1100; in febbraio del 1916, con ingannevoli raggi in dotto in errore la fabbrica di birra «Malto» di Zagabria acquistando a credito falsamente per conto del Dettoni, una cassa di birra e finalmente nel corso dell'anno stesso con ingannevoli raggi carpito alla famiglia Janković di Kistanje una quantità di farina bianca.

L'imputato nega tutti fatti addebitatigli nell'atto d'accusa e si mantenne negativo anche durante il dibattimento.

La Corte però lo ritenne colpevole del crimine di furto e lo condannò ad un anno di duro carcere mentre lo assolse dalle contravvenzioni di truffa.

Le parti si riservarono il triduo per i rimedi di legge.

„Za Boga i za Cara“.

Akcija grific Thun-Thun za dalmatinske invazije, 18. popis prinosa.

50 kr.: Nj. Pr. Otokar barun Trnka c. k. ministar javnih radnja Beč. — 40 kr.: Alfred Fürst Windisch-Graetz, Beč. — po 25 kr.: G. S. Rosegg c. k. nadlež. Knin — Franz Graf Schlick Jitinovc. — po 20 kr.: Nj. Pr. Karl Baron HeinoId c. k. namjesnik Brno — Don Frano Ivančević Krilo-Jesenice — Nj. Pr. Johann Graf Lažansky Manefin — Zdenko Fürst Lobkowitz Bilin — Henriette Prinzessin Liechtenstein Beč — Niko (Marangunic) načelnik Milna — Don Ivo Matić župn. Kliševo — Općina Jelsa. — po 10 kr.: Manastir Sv. Arhandjela Krka — Dr. Josip Marčelić biskup Dubrovnik — Dr. Ivan Marčelić ravn. zem. bolnice Zadar — Dr. prof. Mihailo Marčetić Zadar — Marija Mardešić Pula — Niko Mardešić Pula — Spiridion Margešić paroh Imotski — Ot. Pavao Marini župn. dekan Knin — Dr. Filip Marušić Driš — Milan Marušić načelnik Omiš. — po 4 kr.: Prof. Silv. Alfirević Zadar — Ante Anić c. k. oružnik Split — Josip Arbanasić Split — Don Ante Bujačić župn. u m. Premuda — Don Milo Barada Donji Dolac — Kajo Bašković c. k. mjestnik Zadar — Dr. Ante Baylon Biograd — Don Dom. Bertapelle Hvar — Art. Bijelić paroh Bribir — Ivan Bilušić Oklaj — Art. Bombardelli nadučit. Hrvace. — Jakov Božić Split — Jos. Brainović Split — Tomo Brajković Zagreb — Antun Bubić upr. gragi. škole Dubrovnik.

Sa prijašnjim popisima ukupno kr.: 20.456;28.

Čitulja.

Na 7. ov. mj. poslije duge i teške bolesti preselio se u vječnost Krsto Vranković, c. k. viši oficijal kod c. k. kot. suda. — Preminuo je takogjer gimnazijalac II. razr. Renato Mircovičić, sin stražmeštra općinskih redara Gracije Mircovicha.

Vječni im pokoj, a rastuženim obiteljima i naše saučesće.

Prenosne bolesti u Dalmaciji.

Drijavljeni slučajevi prenosnih bolesti u sedmicama od 21. januara 1917. do 27. januara 1917.

Bolest	Pol. kotar	Općina	Broj	
			oboljelih	umrlih
Difterija	Dubrovnik	Dubrovnik	—	1
„	Split	Split	1	—
„	„	Trogir	1	—
„	Zadar	Rab	4	—
„	„	Zadar	1	—
„	„	Split	4	—
Skrlet	„	Šibenik	4	—
Srdobolja	Zadar	Rab	1	—
Trbušni tif	„	Split	—	1
„	Zadar	Rab	—	1
Trahoma	„	Solta	1	—

*) Odnosi se na vojničku osobu.

Telegrami Uredništva.

Telegraphen-Korrespondenz-Bureau.

RAT.

Izvjestaji austrijsko-ugarskog glavnog stana.

BEČ, 9. Službeno se javlja: «9. februara 1917.» Istočno bojište: Na pojedinim frontama življa artiljerijska djelatnost i po nas povoljna patroleka preduzeća. Talijanski i jugo-istočno bojište: Nije bilo važnih događaja. Zamjenik poglavice generalnog štaba v. Höfer podmaršal.

Izvjestaji njemačkog glavnog stana.

BERLIN, 9. Wolff Bureau javlja: Veliki glavni stan 9. februara 1917: Zapadno bojište: U obluku Upresa i Wyschatseea kao i od Ancre sve do Somme živahan artiljerijski boj. Dreko jutra Englezi napadoše kod Serrea; odbijeni su. Na sjevernoj obali Ancre započese, poslije kratkog prekida, novi napadi, za kojih izgubismo kod Baillecourta nešto zemljišta. Sjeverno od St. Pierre-Vaasta u jednome zagonu, koji je u glavnome propao, ostao je Englezima u rukama uski prostor kuda su provalili, a koji je zatvoren. Između Meuse i Moselle, kod Flirija, jedna se satnija zagonila, poslije uspješne pripreme vatrom, do u treću francusku liniju, otkle je odvela, sa neznatnim svojim gubicima, 26 zarobljenika.

Istočno bojište:

Od Dvine do Dunava nije bilo ovčih bojeva.

Macedonska fronta:

Ništa novo.

U januaru izgubiše Nijemci 34 letjelice, Francuzi, Englezi i Rusi 55, od kojih 26 su u njemačkim rukama. Osim toga 3 su neprijateljska zauzdana balona oborena u plamenu. Nijemci ne izgubiše ni jednoga.

Prvi general kvartirmajstor Ludendorff.

BERLIN, 9. Jedna naša podmornica, koja je još na moru, javlja da joj je dosad uspjelo potopiti 16.000 tona brodskog prostora. Druga je dosad potopila 7 parnih brodova i 3 jedrenjače.

Izvjestaji turskog glavnog stana.

CARIGRAD, 9. Glavni stan, javlja 8 februara: Fronta na Tigrisu: Južno od Tigrisa dvije su neprijateljske satnije pokušale dana 6 februara zagon protiv naših pozicija; ali im je propao u našoj vatri; satnije što su napadale, prinugjene su da se povuku.

Fronta Fellahie:

Živahna djelatnost izvidničkih patrola.

Kavkaska fronta:

Sjeverno od Bitlisa naši su dobrovoljci protjerali neprijateljsku satniju. Na lijevom krilu odbijen je napad jakih neprijateljskih izvidničkih kolona.

Izvjestaji bugarskog glavnog stana.

SOFIJA, 9. Izvjestaj generalnog štaba, 9. februara:

Macedonska fronta:

Sjeverno od Bitolja, u obluku Cerne i u kraju oko Moglene obična artiljerijska djelatnost. Ukolici Serresa pojedinački patroleki okršaji. Na ostalim se frontama miruje.

Rumunjska fronta:

Ništa važno.

Potopljene lagje.

LONDON, 9. (Reuter). Dana 6 i 7 februara potopljeno je 27 lagja sa 60.000 tona.

BERLIN, 9. Službeno, 9 februara na večer. Na zapadu živo se djeluje vatrom samo na Sommi. U Rusiji, Rumunjskoj i Macedoniji nije bilo osobitih događaja.

LONDON, 9. Engleski parni brodovi «Torino», «Hollenside», «Dauntless» i «Corstean Prince» potopljeni su; oni nose ukupno 10.000 tona.

LONDON, 9. (Reuter). Njemačka je podmornica potopila engleski putnički parni brod «California». Momčadi i putnika bilo je svega 205 osoba. Od momčadi se utopilo 28 ljudi a od putnika trojica; četiri su osobe poginule od eksplozije. Spašeni kažu, da nije bilo opomene.

Vojena odlikovanja.

BEČ, 9. «Strellers Militärblatt» javlja: Cesar je udijelio nadvojvodi Albrechtu, u priznanje izvrsnog službovanja pred neprijateljem, krst za vojničke zasluge trećega razreda.

Knez Elemer Lonyay.

BUDIMPEŠTA, 10. Cesar je udijelio grofu Elemer Lonyayu kneževsku čast.

Štećenje u rasvjeti i ogrijevu.

BEČ, 8. Naredba ministra unutrašnjih posala, javnih radnja i trgovine u pogledu štećenja u rasvjeti i ogrijevu, ne dopušta nikakve rasvjete radi reklame, luksusa ili efekta; rasvjeta ulica i trgova ima se ograničavati na neophodno nužnu mjeru. Javne zbirke, muzeji, izložbe mogu se pohagijati samo po danu, ne smiju se rasvijeljavati niti grijati preko neophodno nužne mjere. Naredba sadrži i propise o svedenju unutrašnje rasvjete u dućanima, gostionicama i kafanama i drugim prometima, napokon i odredbu, kojom se i rasvjeta privatnih stanova može na najmanju mjeru ograničiti.

Odnosno službeno saopćenje kaže: Drilike naših zalih uglja domaćeg proizvodjenja jamče da nije samo osiguran ugaj za željeznički promet i za sve obrte gdje se radi za ratne svrhe, nego

da i za ostale potrebe, a racionalnim vladanjem, možemo izbjeći trajnoj nestašici uglja. Svakako treba da se na uglju štedi i ne trošiti ga, kad nije neophodno nužno.

Slobodan prolaz grofu Bernstorffu.

WASHINGTON, 10. Službeno se obznanjuje, da su Engleska i Francuska dale slobodan prolaz grofu Bernstorffu i poklisarstvenom osoblju.

Prosvjedna nota Španjolske.

BERLIN, 10. «Vossische Zeitung» piše: Prosvjedna nota Španjolske saopćena je sinoć na ministarstvu izvanjskih posala; ali je tako jako iznakažena, da se moralo zamoliti da je ponove.

Nota Švajcarske Sjedinjenim Državama.

BERN, 10. Savezno je vijeće konačno utvrdilo tekst note što će se poslati Sjedinjenim Državama. U noti se objašnjaju razlozi, radi kojih se Švajcarska ne smije pridružiti Wilsonovom postupanju te napustiti neutralnost. Osim toga Švajcarska je utvrdila i tekst note odredjene Njemačkoj, u kojoj se označuje stajalište Švajcarske naprema poostrenom podmorničkom ratovanju.

Izjava nizozemskog ministra spoljašnjih posala.

HAAG, 9. U drugoj je Komori ministar izvanjskih posala izjavio, da je vlada, pridržavši svoje nepristrano stajalište, s naglaskom protestovala protiv mjere, što je Njemačka navijestila. Vlada se odlučno drži stroge neutralnosti naprema svim strankama, kako su to generalni stališi uvijek odobravali; ona ne odustaje od namisli, da se s oružjem opre svakoj povredi našega zemljišta, našeg suverenstva, makar s koje strane došla. Vlada se nada, da će s odlučnošću i oprežnošću prebrdjeti sve poteškoće, što su posljedica međunarodne situacije. (Živo odobravanje.)

U Španjolskoj se trgovačke lagje vraćaju u domaće luke.

MADRID, 9. Udruženje vlasnika brodova Sredozemnog Mora poručilo je španjolskim lagjama, što se nalaze u francuskim i talijanskim lukama, da se odmah povrate kući. Članovi udruženja kapetana i pomorskih časnika u Barceloni odlučilo je da u sadašnjim prilikama ne izagju iz luke. Veći dio plovidbenih društava naredio je svojim flotama da se vrate u domaće luke. U Valenciji lučki je promet zapeo sasvim.

Telegrammi della Redazione.

Telegraphen-Korrespondenz-Bureau.

I bollettini dello stato maggiore generale austro-ungarico.

VIENNA 9. Si annuncia ufficialmente: «9 febbraio 1917.

Teatro della guerra orientale: Azione più vivace dell'artiglieria e per noi favorevoli operazioni di pattuglie.

Teatro della guerra italiano e sud-orientale.

Nessun avvenimento d'importanza.

Il sostituto capo dello stato maggiore generale von Höfer tenente maresciallo.

I bollettini del grande quartiere generale germanico.

BERLINO, 9. Il Wolff-Bureau comunica: Grande quartiere generale, 9 febbraio 1917.

Teatro della guerra occidentale:

Nell'arco dell'ipres e di Wyschaete, nonché dall'Ancre fino alla Somme vivace duello d'artiglieria. Nella mattinata gli Inglesi attaccarono presso Serre. Essi furono respinti. Sulla riva settentrionale dell'Ancre, dopo breve interruzione, impegnarono nuovi attacchi, durante i quali abbiamo perduto presso Baillecourant un po' di terreno. A nord del bosco di Saint Pierre-Waast, in seguito a una punta, in complesso fallita, rimase agli Inglesi un'angusta breccia, che fu sbarata. Fra la Mosa e la Mosella, dopo un'efficace preparazione a fuoco, una compagnia presso Fliry fece una punta fino nella terza linea francese; ne riportò, con scarse perdite proprie, 26 prigionieri.

Teatro della guerra orientale:

Dalla Duena fino al Danubio nessuna operazione di maggior entità.

Fronte Macedone.

Nulla di nuovo.

Nel mese di gennaio i germanici perdettero 34 velivoli, i Francesi, Inglesi e Russi complessivamente 55, di cui 26 trovansi in possesso dei germanici. Vennero inoltre fatti precipitare in fiamme 3 palloni frenati nemici. I germanici non perdettero alcun pallone.

Il primo quartiermastro generale Ludendorff.

BERLINO, 9. Bollettino ufficiale della sera. Nello scacchiere occidentale azione vivace a fuoco soltanto sulla Somme. Sui teatri della guerra russo, rumeno e macedone nessun avvenimento particolare.

Il libero passaggio al conte Bernstorff.

WASHINGTON, 9. Si notifica ufficialmente che la Gran Bretagna e la Francia accorderanno libero passaggio al conte Bernstorff ed al personale dell'ambasciata.

Una dichiarazione del Ministro degli Esteri olandese.

L'AIA, 9. Alla seconda Camera il ministro degli esteri dichiarò: Il governo, di fronte alle misure notificate dalla Germania, ha protestato energicamente, mantenendo il proprio punto di vista imparziale. Il governo tiene fermo risolutamente alla politica, sempre approvata dagli Stati generali, di una stretta neutralità di fronte a tutti i belligeranti. Esso non decampa dal suo propo-

sito di opporre resistenza armata a qualsiasi violazione del nostro territorio, della nostra sovranità, da qualsivoglia parte essa giunga. Il governo spera, con risolutezza e circospezione, di superare le difficoltà che sono una conseguenza della situazione internazionale. (Vivi applausi).

La nota del governo svedese agli Stati Uniti.

STOCOLMA, 9. (Svenska-Telegrambyrau). Nella nota del ministro degli esteri svedese alle proposte di Wilson è detto: La politica seguita dal governo svedese durante la guerra è stata sempre di una rigida imparziale neutralità. Il governo Svedese è pronto a cogliere qualunque occasione gli si porga per contribuire a ripristinare prossimamente una pace durevole. L'attuale proposta di Wilson sta completamente in contrasto coi principi fondamentali, che fino al momento presente furono di guida al governo svedese. Il governo svedese anche in avvenire intende battere la via della neutralità e dell'imparzialità di fronte ad entrambi i gruppi belligeranti, ed è disposto ad abbandonarla soltanto nel caso, che gli interessi vitali del paese e la dignità della nazione lo costringano a mutare la propria politica.

La nota della Spagna alla Germania.

BERLINO, 10. La «Vossische Zeitung» apprende: essere stata ieri sera comunicata al ministero degli esteri la nota di protesta della Spagna. La nota però è molto mutilata, cosicché rendono necessarie parecchie domande suppletorie.

Le note della Svizzera all'America ed alla Germania.

BERNA, 10. Il consiglio federale concretò il tenore definitivo della nota agli Stati Uniti. In questa vengono esposti i motivi che proibiscono alla Svizzera di associarsi al procedere di Wilson e di uscire dalla neutralità.

Inoltre la Svizzera ha concretato il tenore della nota alla Germania, in cui viene fissato l'atteggiamento della Svizzera di fronte al blocco insprito dei sottomarini.

Le note verranno consegnate domani, tanto a Berlino quanto a Washington.

La Spagna ritira le navi mercantili nei propri porti.

MADRID, 9. L'associazione degli armatori del Mediterraneo ordinò alle navi spagnuole, trovantisi nei porti francesi ed italiani, di fare tosto ritorno nei porti nazionali.

I membri dell'associazione dei capitani ed ufficiali marittimi a Barcellona concluse di non porsi in viaggio nelle circostanze attuali. La maggior parte delle società di navigazione ordinarono alle loro flotte di fare ritorno nei porti spagnoli. A Valenza il movimento del porto è completamente arrestato.

Piroscafi inglesi colati a picco.

LONDRA, 9. (Reuter). Il piroscafo inglese per passeggeri «California» venne colato a picco da un sottomarino germanico. A bordo c'erano, tra passeggeri ed equipaggio 205 persone. Annegarono 28 uomini dell'equipaggio e 3 passeggeri. Quattro persone rimasero uccise dall'esplosione. I superstiti dicono che non venne dato alcun preavviso.

LONDRA, 9. Furono colati a picco i piroscafi inglesi «Torino», «Hollinside», «Dauntless», «Corstean Prince». Il tonnellaggio complessivo dei quattro piroscafi ascendeva a circa 10.000 tonnellate.

LONDRA, 9. (Reuter). Nei giorni 6 e 7 febbraio furono colati a picco 27 piroscafi della portata complessiva di 60.000 tonnellate.

LONDRA, 9. Venne affondato un piroscafo inglese.

BERLINO, 10. Uno dei nostri sottomarini, trovantisi ancora in alto mare, comunica i successi finora avuti coll'affondamento di navi della portata complessiva di 16.000 tonnellate. Un altro sottomarino ha colato a picco fino ad ora 7 piroscafi e 3 velieri.

D. KASANDRIĆ odgovorni urednik.

Tiskarnica c. k. dalmatinskog namjesništva.

POZIV

gospodi članovima bivše «Biblioteka popolare italiana in Zara»

Pozivlju se gospoda članovi bivše «Biblioteka popolare italiana in Zara» kod kojih se nalaze još knjige uzete na čitanje iz pomenute biblioteke, da ih povrate u roku od osam dana potpisanom skrbniku raspuštenog društva «Società degli studenti italiani della Dalmazia». Kad mine taj rok tražice se sudskim putem povrata knjiga ili isplata odgovorne cijene.

Zadar, 9 veljače 1917.

Advokat dr. Baljak.

INVITO

ai signori soci della preesistita «Biblioteka popolare italiana in Zara».

I signori soci della preesistita «Biblioteka popolare italiana in Zara», che detengono libri ricevuti in lettura dalla predetta biblioteca, sono invitati a restituirli entro il termine di otto giorni al sottoscritto curatore, della disciolta «Società degli studenti italiani della Dalmazia». Trascorso questo termine si esigerà giudizialmente la restituzione dei libri o il pagamento del corrispondente prezzo.

Zara, 9 febbraio 1917.

Avvocato dr. Baljak.

Stigla je velika partija **BIJELOG NJEMAČKOG SUROGATA SAPUNA**, sasvim tvrdog u originalnim sanducima od 200 komada po 20 đkg., koju prodajem svim trgovcima i zavodima po Kr. 55 sanduk, franko Zadar. Otprema se odmah za cijelu pokrajinu, uz unaprednu isplatu ili na temelju dokumenata koje banke.

Ovo novo njemačko sredstvo nadomiješćuje izvrsno obični i preskupi masteni sapun. Sve ga njemačke kućarice upotrebljuju za pranje ruku, rublja, poda, kuhinjskih sprava i za sve predmete od kovine.

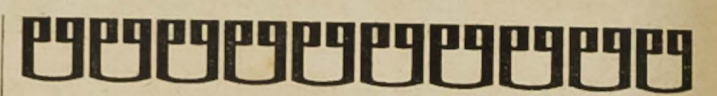
Nalazi se na prodaju kod svakog trgovca. — — — — — *Direktan uvoz iz Njemačke.*

Narudžbe šalju se tvrdki

MARCELLO PATTIERA -- Zadar.

Brzojavi: PATTIERA -- ZADAR.

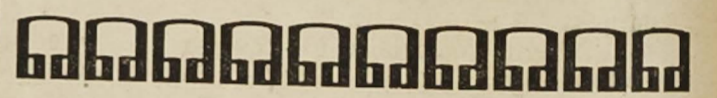
„BLANKA“

Ratni invalidi

koji je izučio pletenje košara, traži namještenje. ◆◆◆◆◆

Prijave: Dalmatinskom pokrajinskom povjerenstvu za skrb oko ratnih invalida u ZADRU

Tko želi nabaviti uz povoljne cijene

Sumpora i Galice

neka se obrati na **Matko Milković, Rijeka.**

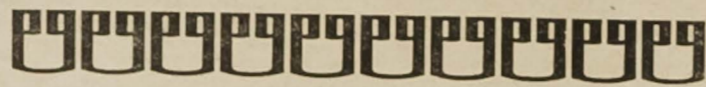
Jadranska banka podružnica Split

počam od

1. siječnja 1917

plaća na uložnim knjižicama

3³/₄ kamata.

Častim se izvijestiti cj. moje mušterije, općinstvo, Državne i pokrajinske Urede, te Općinske opskrnbne odbore da sam premjestio moju poslovnicu

Šibenik obala kod Tvornice leđa.

Sa veleštovanjem:

Agenturna, Komisionalna i Otpremajuća Poslovnica

Josip Jadronja - Šibenik.

ELISIR STOMACALE CORROBORANTE

ELISIR STOMACALE CORROBORANTE

Po previšnjem ovlastenju Nj. c. i k. A. Veličanstva

44. c. k. Državna Lutrija

za dobrotvorne civilne svrhe

Ova NOVČANA LUTRIJA ima: 21.146 zgotitaka u gotovu novcu u ukupnoj vrijednosti od 625.000 kruna.

Glavni zgoditak iznosi: **200.000 kruna.**

Vučenje će biti javno na 22 februara 1917.

➤ Jedna srećka stoji 4 kruna. ➤

Srećke se nabavljaju kod odsjeka za dobrotvorne lutrije u Beču III. Vordele Zollamtsstrasse 5, u lutrijskima kolekturama, kod prodaja duhana, kod poreznih, poštanskih, brzajavnih i željezničkih ureda, kod mjenjačnica, i t. d. Osnove vučenja šalju se prodavaocima srećaka badava.

Srećke se šalju prosto od poštarine.

Od c. k. Ravnateljstva generalne Državne lutrije Odbjel lutrije za dobrotvorne svrhe.

8-10

Dietro autorizzazione Sovrana di S. M. J. e R. Apostolica

44. i. r. Lotteria di Stato

per scopi di beneficenza civile.

Questa LOTTERIA DI DENARO contiene 21.146 vincite in contanti nell'importo complessivo di corone 625.000.

La vincita principale importa: **200.000 corone.**

L'estrazione avrà luogo pubblic. addì 22 febbraio 1917.

➤ Una cartella costa 4 corone. ➤

Le cartelle sono d'acquistarsi nella sezione per le lotterie di beneficenza in Vienna III. Vordele Zollamtsstrasse 5, collettorie del lotto, trafici tabacco, uffici d'imposte, di Poste, Telegrafi e ferrovie, cambia-valute, ecc. — Piani del giuoco gratis.

Le cartelle si spediscono senza spese.

Dall'i. r. Direzione generale delle Lotterie dello Stato. Sezione Lotterie a scopi di beneficenza.

Kuhalo i brzovar na petrolej

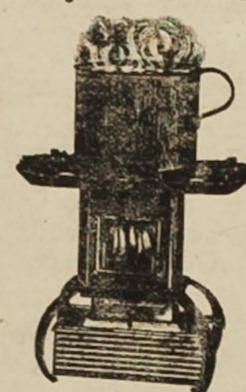
Zejamčena sigurnost! Zejamčeno prosto od svakog mirisa!

Senzacionalni uspjeh!

Bez čadje!

Bez šuma!

Bez dima!

Bez začepjenja!

Bez predgrijanja sa spirantom!

✦ Najsposobniji i najsavršeniji brzovar sadašnjosti! ✦

Učinkak grijanja 3 puta veći nego kod ostalih sistema. Velika prištednja! Jedna litra petroleja gori 8—12 sati. Jedna litra vode kuha za 5 minuta. Isključeno je da bi se brzovar prevrnuo. Istodobno može služiti i kao peč za grijanje sobe.

Tvorničko skladište i zastupstvo za cijelu Dalmaciju:

G. B. TAMINO - ZADAR.

Oglas.

Općinska štedionica u Benkovcu ukamačuje sve štedioničke uložke

od 15. prosinca 1916 do dalnjega

sa 4% (četiri posto) čisto, što se ovime

do sveopćeg znanja stavlja.

ODBOR.

Naklada dopisnica.

Skladište papira i kancelarijskih potrepština

MERCUR - E. MIKULA - ZADAR

ulica Sv. Vida 11.

Nugja: Umjetničkih dopisnica i Uskrasnih od 4 do 12 h. — Školskih potrepština osobito Zadaćnica. — Listova, Kuverata i Računa štampanih za trgovce. — Mapa za pisma 10 Kuv. i 10 Listova 26 h. — Feldpost 1000 komada Kr. 6. — Cigaretnog papira Riz i svih vrsti. — Fotografiskih potrepština.

Emailiranih Tablica

za dućane i urede

Električna Baterija Kr. 1.40 komplet Kr. 3.90.

Disači stroj «Meteor» Kr. 380 takogjer hrv. pismom.

Dečata od gume i mjedi.

Novost! Špaga od papira od 1/2 do 6 mm. po kg. Kr. 5 do 6.60, sa gvozdenom žicom 3 mm. kg. K. 7.80.

Dotplata od gume samo za trgovce na veliko.

JOSIP JADRONJA - ŠIBENIK.

Agenturni, komisionalni i otpremnički posao. — Zastupstvo osiguravajućeg društva «HERCEG-BOSNA». — Zastupstvo i skladište ugl. tvrtke Michele Truden - Trst — rasprodaja na veliko svakovrsnik slatkiša: Roks Drops obični, Roks Drops fini, svileni Fours, finih biskvita i t. d. i t. d. sve uz umjerene tvorničke cijene. — Kupuje prazne vreće, koju mu drago količinu, i plaća najvišom cijenom.

Cijena Kr. 12.— Na polugodiš

N. V.

BEČ.

prajnom Beču. U s... bijahu na Salvator, L... supruge n... poklisarst... kojemu je... klica, u c... na čelu n... dolazak v... iz salonsk... zdraviše, s... se po više... odori svoj... Cesar Kar... kovnije sa... Carem sti... narični at... vezli. Poš... od pratnj... dvorskom... putu svije... vrh stuba... pozdraviše... bio je ob... nadvojvod... Beču.

BEČ.

nadvojvod... Karlo m... sarskog p... vala prati... klisar, m... ministar... dvorski d... Martinic... žati te se... Cesara Ka... par i Car... ih je svij... služio se... na koji s... Zita, više... ski dostoj... Karlo ud... liki krst

Sprov

PO... rala Hau... nadvojvo... njemački... patelj nj... zemaljsk... patelj ug... Conrad, T... Trstu i d... poglavice... Unitis), Hausov... štaba i... što su u... po koplj... ga čamc... su ga o... spodom, u počast

Ka

zemljopi... za trgov... Ipak bi... vačku i... poznavaj... Za... sasvim... se osobi... prilike n... u alpins... govačke... stavljen... Da... trgovačk... morsk... u ovoj... ska dru... vama i... zeologij... imađu i... naših tr... i u ona... demu u